

Mirosław Jan Rubas

KG SG w Warszawie

KATYŃSKIE STRATY KOP

Napaść sowiecka na wschodnią granicę Państwa Polskiego w dniu 17 września 1939 roku dokonana została bez wypowiedzenia wojny z pogwałceniem prawa międzynarodowego i stanowiła równocześnie złamanie zawartego wcześniej z Polską paktu o nieagresji. Polska wschodnia granica była chroniona przez osłabiony Korpus Ochrony Pogranicza; znaczną bowiem liczbę kopistów wraz z uzbrojeniem skierowano na front zachodni. W takiej sytuacji polskie strażnice KOP broniące nienaruszalności naszej granicy musiały przeciwstawić się wielokrotnie przewyższającym siłom agresora, wyposażonym w artylerię, broń pancerną, lotnictwo i konno-zmechanizowane wojska szybkiego działania. Kopiści odpierali cios zadany Polsce na tym etapie wojny z Niemcami, kiedy armia polska stawiała jeszcze znaczący opór wojskom niemieckim, broniąc blisko połowy nie zajętego terytorium Polski.

Przebieg działań wojennych na froncie wschodnim dwóch nierównych sił znany jest dziś dość dobrze z opisów historycznych. Desperacka obrona granicy musiała niestety zakończyć się klęską. W wielu przypadkach, w sytuacjach nie rokujących żadnych nadziei na skuteczną obronę, dowódcy poddawali swoje pododdziały do niewoli. Według różnych szacunków do niewoli sowieckiej dostało się od 200 do 250 tys. żołnierzy polskich. Brak jest natomiast jakichkolwiek danych dotyczących liczby kopistów wziętych do niewoli przez Armię Czerwoną. Na zajętych przez wojska sowieckie terenach wyszukiwano oficerów WP i funkcjonariuszy innych służb i dokonywano ciągłych aresztowań. Znane są dość liczne przypadki rozstrzeliwania na miejscu polskich wojskowych. Wziętych do niewoli kierowano do obozów jenieckich bądź przetrzymywano w więzieniach.

W październiku 1939 roku ukazała się dyrektywa Komisarza Spraw Wewnętrznych ZSRS Berii polecająca dokonywanie podziału na odpowiednie grupy i kierowanie ich do wyznaczonych obozów. Do Starobielska wysyłano generałów i oficerów WP oraz wyższych urzędników pań-

stwowych, w obozie ostaszkowskim więziono funkcjonariuszy wywiadu, żandarmów, służbę więzienną i przede wszystkim policjantów, zaś w Kozielsku przetrzymywano oficerów WP służby stałej i rezerwy oraz osoby cywilne: właścicieli ziemskich, zarządców majątków, handlowców, przemysłowców, sędziów, nauczycieli itp. W tych trzech obozach noszących nazwę „obozów specjalnych” przetrzymywano około 15 tys. obywateli polskich. Jeńcy tych obozów stanowili elitę wojskową i intelektualną II Rzeczpospolitą Polską.

5 marca 1940 roku Biuro Polityczne WKP(b) podjęło decyzję o wymordowaniu Polaków więzionych w trzech „obozach specjalnych” oraz 11 tys. obywateli polskich przetrzymywanych w więzieniach NKWD na Ukrainie i Białorusi. W ostatnich dniach marca wydano rozkaz o rozpoczęciu operacji wywózki partiami (po około 100 do 300 osób dziennie) na rozstrzelanie.

W okresie kwiecień-maj 1940 roku wyspecjalizowane zespoły oprawców dokonywały niemal każdego dnia rozstrzeliwań (dla zachowania tajemnicy mordowano przeważnie w porze nocnej w specjalnych wyizolowanych akustycznie celach) stosując jednolitą, opanowaną do perfekcji technologię mordu: strzałem z pistoletu w potylicę. Jeńców z Ostaszkowa mordowano w Kalininie (obecnie Twer) i grzebano w Miednoje, tych ze Starobielska zamordowano w Charkowie, a ciała wywieziono do pobliskich Piatichatk. Jedynie jeńców z Kozielska rozstrzelano nad dolami śmierci w Katyniu. Do dziś nieznane są nam wszystkie miejsca, w których spoczywają doczesne szczątki pomordowanych wtedy 22 tys. polskich jeńców wojennych. Nie wszystkie listy zagłady zostały do tej pory udostępnione Polakom.

Na listach ofiar mordu katyńskiego figurują oczywiście również żołnierze Korpusu Ochrony Pogranicza. Wielu kopistów wziętych do niewoli sowieckiej na przełomie lat 1939/1940 zaginęło bez wieści. Sporządzona w 2000 roku katyńska lista strat KOP¹ zawiera 637 nazwisk. W wyniku dalszych badań lista ta uległa zwiększeniu o dalsze 12 nazwisk². Uwzględniając to uzupełnienie, skorygowane o jedno nazwisko WAJDO-

---

¹ M. J. Rubas, *Katyńska lista strat polskich formacji granicznych*, KG SG, Warszawa 2000.

² Uzupełniającą listę nazwisk podano w aneksie nr 1 stanowiącym zał. do niniejszego oprac.

WICZ Zygmunt, które pomyłkowo znalazło się w pierwotnym wykazie ofiar mordu katyńskiego, obecnie lista ta obejmuje 648 żołnierzy KOP.

Z uzupełnionego i skorygowanego wykazu wynika, że 238 osób więziono w Kozielsku (36,7% ogólnej liczby ofiar KOP), 83 osoby więziono w Ostaszkowie (12,8% ogólnej liczby ofiar KOP), 144 osoby więziono w Starobielsku (22,2% ogólnej liczby ofiar KOP), 43 osoby figurują na Liście Ukraińskiej (6,6% ogólnej liczby ofiar KOP) i 140 osób przetrzymywano w nie ustalonych miejscach (21,6% ogólnej liczby ofiar KOP).

Z powyższych danych procentowych wynika, że nieprawdziwa jest teza – powtarzana z uporem w publikacjach katyńskich – mówiąca o tym, że żołnierzy KOP więziono głównie w Ostaszkowie, a ich ciała pogrzebano w Miednoje. Po raz kolejny pragnę zwrócić uwagę czytelnika, że tezie tej zaprzeczają powyższe dane. Nieznane są nam żadne polecenia NKWD nakazujące odsyłać kopistów do obozu w Ostaszkowie.

Do „obozów specjalnych” i więzień kierowano głównie oficerów, jednak wśród jeńców byli również kopiści podoficerowie, a nawet szeregowcy. Zestawienie pomordowanych i zaginionych na wschodzie kopistów według stopni wojskowych przedstawia poniższa tabela:

Stopień wojskowy	Kozielsk, Ostaszków Starobielsk, Ukraina	Nie ustalone miejscza	Ogółem
generałowie	1	-	1
pułkownicy	7	1	8
podpułkownicy	10	3	13
majorowie	32	4	36
kapitanowie	144	27	171
porucznicy	132	27	159
podporucznicy	92	9	101
chorążowie	14	3	17
st. sierżanci	9	13	22
sierżanci	12	13	25
plutonowi	10	13	23
kaprale	6	6	12
st. strzelcy	1	4	5
rotmistrzowie	10	2	12
st. wachmistrzowie	2	2	4
wachmistrzowie	1	-	1
nie ustalony stopień	25	13	38

Jak wspomniano wyżej nie znana jest liczba żołnierzy KOP, którzy na przełomie 1939/1940 roku dostali się do niewoli sowieckiej. Oficerowie – kopiaści przetrzymywani byli przeważnie w 3 obozach specjalnych lub w więzieniach Republik: Ukraińskiej i Białoruskiej. Decyzją Biura Politycznego WKP(b) z dnia 5 marca 1940 roku około 15 tys. jeńców obozów specjalnych i około 7 tys. więźniów zostało skazanych na zagładę.

Najwięcej kopistów figurujących na katyńskich listach zagłady wywodzi się z:

- Batalionu „Stołpce” - 29 osób,
- Batalionu „Łużki” - 22 osoby,
- Batalionu „Czortów” - 20 osób,
- Batalionu „Hoszcza” - 20 osób,
- Batalionu „Ostróg” - 18 osób,
- Batalionu „Bereźne” - 17 osób,
- Batalionu „Kleck” - 17 osób,
- Batalionu „Skałat” - 16 osób,
- Batalionu „Kopyczyńce” - 15 osób,
- Pułku „Głębokie” - 15 osób,
- Batalionu „Dederkały” - 13 osób,
- Batalionu „Iwieniec” - 11 osób.

Zestawienie to w konfrontacji z opisem przebiegu działań wojennych na odcinkach bronionych przez ww. pododdziały stanowi interesujący przedmiot analizy, której wyniki mogą doprowadzić do bardzo ciekawych wniosków. Można tu postawić tezę, że te pododdziały, które prowadziły walkę do końca nie poddając się do niewoli w większości ocalały. Te trudne dylematy „kontynuować walkę czy poddać się”, z jakimi musieli zmagać się dowódcy (czasem łatwowierność niektórych z nich, wierzących z ufnością w przestrzeganie przez Rosjan wojennych praw przysługujących jeńcom wojennym), jak również inne czynniki miały wpływ na to, że aż tak dużo oficerów KOP (około 2/3 kadry oficerskiej) zamordowano jako jeńców wojennych na wschodzie.

Wśród żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza pomordowanych i zaginionych na wschodzie znaleźli się dowódcy wysokiej rangi oraz wybitni intelektualiści i naukowcy zmobilizowani do KOP w 1939 roku jako rezerwiści. Należą do nich:

- twórca KOP i jego pierwszy dowódca – gen. dyw. w st. sp. Henryk Minkiewicz-Odrowąż,
- dowódca 38 Dywizji Piechoty Rez. KOP „Felicja” – płk Alojzy Wir-Konas,
- dowódca piechoty dywizyjnej w 38 Dyw. Piech. Rez. KOP „Felicja” – płk Józef Adam Pecka,
- dowódca piechoty dywizyjnej w 35 Rez. Dyw. Piech. – płk dypl. Lucjan Karol Janiszewski,
- szef służby zdrowia Dowództwa KOP – płk Władysław Markiewicz-Dowbor,
- szef uzbrojenia KOP – ppłk Marian Niedźwiedzi,
- dowódca Brygady KOP, później w Sztabie Gł. KOP – płk dypl. Mikołaj Freund-Krasicki,
- dowódca Brygady KOP – płk w st. sp. Stanisław Schuster-Kruk,
- szef sztabu 3 Brygady KOP – płk dypl. Waclaw Tadeusz Budrewicz,
- dowódca Batalionu KOP „Kopyczyńce” – ppłk Eugeniusz Sokółski,
- dowódca 1 Pułku Kawalerii KOP – ppłk Feliks Kopeć,
- dowódca Pułku KOP „Baranowicze” – ppłk Wojciech Wójcik,
- d-ca Batalionu KOP „Hoszcza” p.o. d-cy Pułku „Równe” – mjr dypl. Władysław Węgrzyński,
- dowódca Batalionu KOP „Podswile” – ppłk Władysław Antoni Stępkowicz,
- dowódca Batalionu KOP „Dederkały” – mjr Stanisław Szablowski,
- dowódca Batalionu KOP „Ostróg” – kpt. Sylwester Trojanowski,
- dowódca Batalionu KOP „Borszczów” – ppłk Marian Stanisław Wójtowicz,
- prałat, kanclerz Kurii Polowej WP, z-ca Biskupa Polowego Józefa Gawliny – ksiądz płk Czesław Wojtyniak,
- były kapelan KOP, w 1939 r. zmobilizowany do 24 DP – ksiądz mjr Jan Leon Ziółkowski,
- kapelan KOP – ksiądz Michał Tyszka,
- wybitny poeta, redaktor „Kwadrygi” – ppor. rez. Władysław Stefan Sebyła,
- dr hab., wykładowca w Szkole Głównej Handlowej – ppor. rez. Józef Wiśniewski.

Katyńska śmierć w dramatycznych okolicznościach, skrytobójczy mord jeńców wojennych posiada szczególnie tragiczną wymowę, jeśli się weźmie pod uwagę fakt, że dotyczy żołnierzy, którzy zostali powołani do obrony Ojczyzny w otwartej walce. Na listach ofiar Katynia odnaleźć można nazwiska zasłużonych w boju żołnierzy, w tym kopistów, uhonorowanych wysokimi odznaczeniami wojskowymi. Wśród nich nie brak wyróżnionych Orderem Virtuti Militari³. W dołach śmierci spoczywa 26 kopistów, kawalerów najwyższego polskiego odznaczenia za czyn bojowy:

◆ **w Katyniu** – siedmiu:

kpt. w st. sp. Zdzisław Goszczyński,
kpt. Adam Kowalczyk,
gen. dyw. w st. sp. Henryk Minkiewicz-Odrowąż,
kpt. w st. sp. Kazimierz Sarnowicz,
kpt. Sylwester Trojanowski,
mjr Franciszek Mikołaj Węda,
kpt. Stanisław Zwojszczyk;

◆ **w Charkowie** – szesnastu:

rtm. Adam Bartosiewicz,
ppłk dypl. Wacław Budrewicz,
ppłk Władysław Ciepiewski,
mjr Zygmunt Jan Cwenarski,
mjr Teofil Dąbrowski,
płk dypl. Mikołaj Freund-Krasicki,
płk dypl. Lucjan Karol Janiszewski,
mjr Józef Kojder,
ppłk dypl. Władysław Królikowski,
płk dypl. Józef Adam Pecka,
ppłk w st. sp. Józef Synoś,
mjr Stefan Edward Tomaszewski,
płk Alojzy Wir-Konas,
kpt. w st. sp. Stanisław Wolnowski,
ppłk Wojciech Stanisław Wójcie,
kpt. Jan Konstanty Zaremba;

---

³ *Kawalerowie Orderu Virtuti Militari w mogiłach katyńskich*, Warszawa 2000.

- ◆ w **Miednoje** – dwóch:
kpt. Edward Lewandowski,
płk w st. sp. Bolesław Konrad Rodkiewicz;
- ◆ na **Ukrainie** (miejsce nieznane) – jeden:
mjr Jerzy Stanisław Dębowski.

Podczas ekshumacji w Katyniu w 1943 roku wydobyto legitymację Orderu Virtuti Militari kpt. Zdzisława Goszczyńskiego oraz przy zwłokach kpt. Sylwestra Trojanowskiego Order Virtuti Militari.

W bieżącym roku tj. 2006, w dniu 13 kwietnia mija 63. rocznica ogłoszenia przez niemieckie radio informacji o odkryciu masowych grobów oficerów polskich wziętych do niewoli sowieckiej jesienią 1939 roku, pomordowanych i pogrzebanych w masowych dołach śmierci na uroczysku leśnym Kozie Gory, w pobliżu wsi Katyń, niedaleko Smoleńska. Polacy początkowo przyjęli tę wiadomość z nieufnością, sądząc że jest to kłamstwo propagandy Goebbelsa. Niemcy zorganizowali wykopy ekshumacyjne z udziałem specjalistów z różnych krajów. Opublikowano zdjęcia odkrytych grobów z tysiącami ciał oficerów polskich zamordowanych strzałem w tył głowy. Podano długie spisy nazwisk zidentyfikowanych ciał. Byli to oficerowie, którzy znaleźli się w niewoli sowieckiej i nagle wiosną 1940 roku zaprzestali wysyłać korespondencję do swych rodzin. Oficerów tych nadaremnie potem poszukiwało dowództwo tworzącej się armii gen. Władysława Andersa, na bezkresnych terenach Związku Sowieckiego. Bolesna i tragiczna prawda zaczęła docierać do świadomości Polaków.

Wyniki ekspertyz wykonanych podczas ekshumacji w 1943 roku zostały opublikowane w niemieckim dokumencie zatytułowanym „Amtliches Material zum Massenmord von Katyn” (urzędowy dokument o masowym mordzie w Katyniu) wydanym w Berlinie w 1943 roku.

Ekshumacje niemieckie z 1943 roku, a potem ekshumacje przeprowadzone w latach 1991 do 1996 przez polskie ekipy w Charkowie i Miednoje przyczyniły się w bardzo znaczącym stopniu do ujawnienia ważnych elementów poszerzających naszą wiedzę o zbrodni katyńskiej. Wydobyte z dołów ekshumacyjnych przedmioty i dokumenty stanowią ważny materiał poznawczy i dotyczą również żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza.

W 1943 roku w Katyniu zidentyfikowano 125 ciał kopistów⁴, przy których znaleziono m.in.:

- 20 wojskowych znaków tożsamości tzw. nieśmiertelników,
- 12 oznak pułkowych i wojskowych,
- 1 odznakę KOP należącą do kpt. Wincentego Marszałka,
- 1 legitymację odznaki KOP należącą do księdza mjr Jana L. Ziółkowskiego, kapelana KOP,
- 53 dowody osobiste, książeczki wojskowe i legitymacje służbowe,
- 32 medaliki i różańce.

Podczas prac sondażowo-ekshumacyjnych przeprowadzonych w Charkowie (tzw. „lesoparku” w pobliżu osady Piatichatki) wydobyto dokumenty i przedmioty⁵ które m.in. dotyczą również żołnierzy KOP. Są to:

- 3 wojskowe znaki tożsamości,
- 7 nazwisk figuruje w wydobytym wykazie wyższych oficerów, sporządzonym przez ppor. Jerzego Sochę,
- 1 nazwisko odczytano z notatnika starszego bloku,
- 7 nazwisk figuruje na wydobytych karteczkach z nazwiskami,
- 1 nazwisko odczytano w wykazie nazwisk w kalendarzyku por. Alojzego Babińskiego.

Wiedza o zbrodni katyńskiej – mimo że upłynęło już 66 lat od dokonania tego bandyckiego mordu na polskich jeńcach wojennych – jest ciągle niepełna, a wiele jej ważnych elementów czeka jeszcze na odkrycie. Przez pół wieku władze sowieckie ukrywały prawdę, zrzucając winę za swój mord na hitlerowskie Niemcy. Sowieccy działacze partyjno-rządowi nigdy nie byli pewni utrzymania w tajemnicy zbrodni dokonanej przez oprawców NKWD, bo przecież wiedzieli, że istnieją ukryte ślady ich ludobójstwa. Właśnie dlatego te ślady próbowano wielokrotnie zacierać.

Do chwili obecnej nie udostępniono polskim historykom wielu ważnych dokumentów dotyczących tej zbrodni. Nie mamy dostępu do teczek osobowych, w których widnieją wyroki wydawane przez tzw. „Trojki” w trybie specjalnym, bez wzywania aresztowanych, bez przedstawiania im zarzutów i decyzji o zakończeniu śledztwa oraz aktu oskarżenia. Nie udostępniono protokołów poegzekucyjnych oraz nie przekazano Polakom

⁴ A. Moszyński, *Lista Katyńska*, Londyn 1989.

⁵ M. Rubas, *Ślady wydobyte z dolów śmierci*, Sekcja Poszukiwań RK, Warszawa 1998.

wszystkich wykazów jeńców skazanych na wymordowanie. Nieznana jest do dziś tzw. „Lista Białoruska” obejmująca 3870 nazwisk osób, których zgładzono i pochowano w nieznanym nam miejscu⁶. Z tych m.in. powodów również katyńska lista strat KOP jest jeszcze niepełna, a na jej uzupełnienie trzeba będzie poczekać do czasu udostępnienia przez władze Białorusi, Rosji i Ukrainy brakujących dokumentów archiwalnych. Czy je uzyskamy? Takiej pewności niestety nie ma. Generalna Prokuratura Wojskowa Rosji badając sprawę zbrodni katyńskiej zakończyła ją szokującym polską opinię publiczną wnioskiem, że mord ten „nie był ludobójstwem”, sprawę umorzono, a Polakom nie udostępniono akt tego śledztwa.

ANEKS
Uzupełniająca lista strat KOP

COMBA Stanisław

Ur. 1899 r., syn Antoniego.

Szeregowy, we wrześniu 1939 r. pełnił służbę w KOP.

Zamordowany w Twerze.

L. O. nr 058/4 z... V.1940 r. p.a. 337, poz. 106, materiały ze zbiorów autora, *Indeks represjonowanych*, t. III, s. 46.

HEIN Karol Jan

Ur. 08.03.1897 r., syn Franciszka i Emilii.

Mjr dypl., w latach 1933-1936 Szef Sztabu Brygady KOP „Polesie”

Zamordowany w Katyniu.

Ekshumowany w 1943 r., przy zwłokach znaleziono: kartę szczepienia, pocztówki,

list – AM1033

L. K. 017/2 z ...1940 r. p.a. 426, poz. 51, A. Muszyński, *Lista Katyńska*, s. 70, WPH 1/91 s. 350, *Indeks represjonowanych*, t. I, s. 85.

---

⁶ Prawdopodobnie ciała pochowano w masowych grobach w Kuropatwach koło Mińska. Według niektórych szacunków spoczywa tam ok. 200 tys. ofiar różnych narodowości.

JANKOWSKI Wiktor

Ur. 1899 r., syn Wiktora.

Sierżant KOP.

Zamordowany w Twerze.

L. O. nr 054/2 z dn. 05.05.1940 r. p.a. 314, poz. 3, materiały ze zbiorów autora, *Indeks represjonowanych*, t. III, s. 103.

JANISZEWSKI Lucjan Karol

Ur. 06.06.1891 r., syn Władysława i Antoniny.

Płk dypl., w 1933 r. objął stanowisko dowódcy pułku KOP „Głębokie”, w 1939 r. dowódca piechoty dywizyjnej w 35 DP.

Zamordowany w Charkowie.

Podczas prac sondażowo-ekshumacyjnych przeprowadzonych w Piati-chatkach w 1991 r. wydobyto dokumenty należące do jeńca Jerzego Sochy, wśród których znajdował się wykaz wyższych oficerów więzionych w Starobielsku. Pod poz. 38 tego spisu odczytano nazwisko pułkownika L Janiszewskiego.

L. S. poz. 3944, *Ślady wydobyte z dolów śmierci* – maszynopis Sekcji Poszukiwań RK Warszawa, *Indeks represjonowanych*, t. II, s. 74, *Kawalerowie Orderu Virtuti Militari w mogiłach katyńskich*, s. 110.

KACZMAREK Józef

Ur. 4.9.1901 r., syn Jana i Antoniny.

Ppor. KOP.

Zamordowany w Twerze.

L. O. nr 050/3 z ...IV.1940 r. p.a.295, poz. 65, materiały ze zbiorów autora, *Indeks represjonowanych*, t. III, s.112.

KOPACZ Edward

Ur. 28.01.1905 r., syn Stanisława i Agaty.

Ppor. rez., w 1939 r. zmobilizowany do KOP.

Zamordowany w Twerze.

L. O. nr 054/2 z 05.05.1940 r., p.a. 315, poz. 22, materiały ze zbiorów autora, *Indeks represjonowanych*, t. III, s. 134.

KOJDER Józef

Ur. 9.11.1895 r., syn Wincentego i Marii.

Mjr, w 1924 r. był dowódcą kompanii w 9 baonie KOP, od 1933 r. dowódca kompanii granicznej w baonie KOP „Iwieniec”.

Zamordowany w Charkowie.

L. S. poz. 1623, *Indeks represjonowanych* t. II, s. 91, *Kawalerowie Virtuti Militari w mogiłach katyńskich*, s. 139.

MARTINI Wiktor Marian

Ur. 02.08.1910 r., syn Wiktora i Marianny.

Ppor. rez., zmobilizowany do baonu KOP „Sejny”. Ekonomista, absolwent Wyższej Szkoły Handlowej.

Zamordowany w Katyniu.

Ekshumowany w 1943 r., przy zwłokach znaleziono znak tożsamości – AM 3868.

L. K. nr 052/2 z 27.04.1940 r. p.a. 576, poz. 50, A. Muszyński, *Lista Katyńska*, s. 123, WPH 4/96, s. 392, *Indeks represjonowanych*, t. I, s. 151.

SOBASZCZYK Julian Józef

Ur. 14.2.1902 r., syn Józefa i Józefy.

St. sierż., baon KOP „Stołpce” – szef kancelarii.

Zamordowany w Twerze.

L. O. nr 058/4 z ...05.1940 r. p.a. 337, poz. 110, *Indeks represjonowanych*, t. III, s. 267, *Naznaczeni piętnem Ostaszkowa*, s. 355.

SZCZEPANIK Józef

Ur. 07.03.1900 r., syn Tomasza i Zofii.

Chorąży baonu KOP „Stołpce”.

Zamordowany w Twerze.

L. O. nr 058/4 z ...05.1940 r. p.a. 335, poz. 48, materiały ze zbiorów autora, *Indeks represjonowanych*, t. III, s. 284.

WOLEŃSKI Tadeusz Józef

Ur. 6.2.1896r.

Ppłk KOP.

„Rodowód” nr 2/2001, s. 9.

WOLNOWSKI Stanisław

Ur. 05.11.1893 r., syn Urbana i Domiceli.

Kpt. w st. sp., w 1926 r. skierowany do 4 baonu KOP na stanowisko dowódcy kompanii, ze względu na stan zdrowia w roku 1931 przeniesiony w stan spoczynku.

Zamordowany w Charkowie.

Lista jeńców obozu w Starobielsku sporządzona przez Zarząd KGB w Charkowie w 1991 r., s. 53; J. Tucholski, *Mord w Katyniu*, s. 512, *Kawalerowie Orderu Virtuti Militari w mogiłach katyńskich*, s. 323.

Rubas Miroslaw Jan; *Katyńskie straty KOP*, w: *Problemy Ochrony Granic*. Biuletyn nr 33 (2006), s. 107 – 118.